Mika Kotala
Toimistopäällikkö
Patentti- ja rekisterihallitus
3.11.2026

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi puolustuskeksintöjen salassapidon turvaamisesta

Puolustusvaliokunta on pyytänyt Patentti- ja rekisterihallituksesta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi puolustuskeksintöjen salassapidon turvaamisesta (HE 255/2026 vp). Patentti- ja rekisterihallitus lausuu kunnioittaen seuraavaa:

Patenttilain kokonaisuudistus oli yksi kansalliseen IPR-strategiaan kirjatuista toimenpiteistä. Työ- ja elinkeinoministeriön asettaman, 31.12.2025 työnsä päättäneen työryhmän tehtävänä oli arvioida patenttilain, hyödyllisyysmallilain ja maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annetun lain muutostarpeet. Patenttilain kokonaisuudistus toteutettiin 1.6.2027 voimaan tulevalla patenttilailla (653/2026). Hyödyllisyysmallilain ja maanpuolustuskeksintölain osalta valmistelua jatkettiin virkatyönä, johon myös Patentti- ja rekisterihallitus on osallistunut.

Patentti- ja rekisterihallitus kannattaa ehdotusta säätää uusi laki puolustuskeksintöjen salassapidon turvaamiseksi.

Ehdotettu laki nykyaikaistaisi lain ja mahdollistaisi sen, että suomalaiset patentinhakijat voisivat omistaa salassapitopäätöksen kohteena olevia puolustuskeksintöjä sen sijaan, että keksintö pakkolunastettaisiin. Lisäksi uudistus mahdollistaisi sen, että patentinhakija voisi hakea keksinnölle patenttia puolustukseen liittyvien, patentoitavaksi haettujen keksintöjen salassapidon vastavuoroiseksi turvaamiseksi tehdyn Naton sopimuksen nojalla myös muissa Nato-jäsenvaltioissa.

Patentti- ja rekisterihallitus kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksen 3 §:n sanamuoto määrittää Pääesikunnan tiedonsaantioikeuden kohteeksi patenttihakemukset laajemmin kuin 4 § velvollisuus tehdä hakemus kansallisena patenttihakemuksena. Tiedoksisaantioikeus ei kuitenkaan koske hyödyllisyysmallihakemuksia.

Ehdotetun lain 2 §:n mukaan Pääesikunta voi määrätä puolustuskeksinnön salassa pidettäväksi sen jälkeen, kun keksintöön on haettu patenttia. Lisäksi lain 5 §:n 2 momentissa on todettu, että keksintöä koskeviin asiakirjoihin ei sovelleta, mitä patenttilain 48 §:ssä säädetään asiakirjojen julkiseksi tulemisesta keksinnön salassapitoa koskevan päätöksen voimassaoloaikana.

Patentti- ja rekisterihallitus toteaa, että ehdotettu 5 §:n 2 momentti käsittelee tilannetta, jossa keksinnön salassapitoa koskeva päätös on jo tehty. Patentinhakija voi kuitenkin patenttilain 48 §:n 3 momentin nojalla pyytää, että patenttihakemusta koskevat asiakirjat tulevat julkisiksi aikaisemminkin kuin ko. pykälän 1 ja 2 momentissa on säädetty (patentin myöntämispäivä tai 18 kk hakemuksen tekemis- tai etuoikeuspäivästä). Hakija voi näin ollen patenttilain perusteella pyytää hakemuksen

julkiseksi tuloa heti hakemuksen tekemispäivästä lukien. Julkisuuslain 7 §:n 1 momentin mukaan viranomaiselle asian käsittelyä varten toimitettu asiakirja tulee julkiseksi, kun viranomainen on sen saanut, jollei asiakirjan julkisuudesta taikka salassapidosta tai muusta tietojen saantia koskevasta rajoituksesta julkiuuslaissa tai muussa laissa säädetä. Patentti- ja rekisterihallitus katsoo, että ehdotetussa laissa tulisi selventää, että patenttihakemusta koskevat asiakirjat eivät voi hakijan pyynnöstä tulla julkisiksi, ennen kuin Pääesikunnalla on ollut mahdollisuus tehdä arvionsa keksinnön salassapidon tarpeellisuudesta.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan lain 5 §:ssä säädettäisiin puolustuskeksintöä koskevan patenttihakemuksen käsittelystä Patentti- ja rekisterihallituksessa siltä osin kuin menettely poikkeaa patenttilaissa säädetystä menettelystä. Patentti- ja rekisterihallitus kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetun lain 5 § jättää osin epäselväksi, miten Pääesikunnan salassapitopäätös vaikuttaa patenttihakemuksen käsittelyyn Patentti- ja rekisterihallituksessa. Esimerkiksi vireillä olevan patenttihakemuksen muuntamisesta hyödyllisyysmallihakemukseksi ei ole säädetty patenttilaissa, vaan hyödyllisyysmallilaissa.

Patentti- ja rekisterihallitus toteaa, että ehdotettu 5 § ei myöskään estä patenttihakemuksen peruuttamista, siirtämistä tai jättämistä sillensä.

Patentti- ja rekisterihallitus kannattaa lain ehdotettua voimaantuloajankohtaa. Maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annetun lain uudistaminen liittyy läheisesti patenttilain kokonaisuudistukseen ja ehdotetun lain samanaikainen voimaantulo patenttilain kokonaisuudistuksen kanssa auttaa merkittävästi lakimuutosten toimeenpanoa Patentti- ja rekisterihallituksessa.